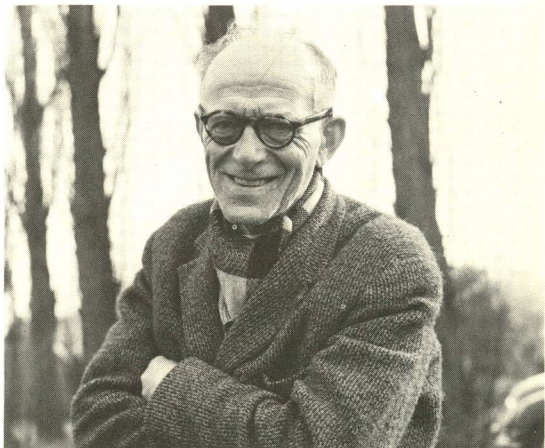

GOOSSENAERTS, Jozef, leraar, filoloog, folklorist, organisator en promotor van belangrijke Vlaamse organisaties en initiatieven (Wuustwezel-Achterbroek 25 februari 1882 - Astene 6 december 1963).

Humaniora aan het klein seminarie te Hoogstraten: primus perpetuus 1894-1901. Studie der Germaanse filologie aan de universiteit te Gent (1901-'05); zijn dissertatie werd door de Koninklijke Vlaamse Academie in 1909 met goud bekroond. Atheneumleraar te Chimay (1907-'08), Ath (1908-

'12) en ten slotte te Gent (1912-'44), waar hij zich in Sint-Amandsberg vestigde. In november 1915 wegens hulp aan twee Franse krijgsgevangenen door de Duitsers tot tien jaar dwangarbeid veroordeeld, verbleef Goossenaerts in de kampen te Göttingen (1916) en te Havelberg (1917) en werd hij in de herfst 1918 naar Brussel teruggebracht. Na de oorlog (1918) werd hij wegens „activistische” sympathieën en Vlaamse activiteiten te Göttingen gebroodroofd en pas in 1925 door C. Huysmans opnieuw te Gent benoemd. Hoewel Goossenaerts zich gedurende de Tweede Wereldoorlog afzijdig had gehouden, werd hij in september 1944 als verdachte aangehouden en tot 7 december 1944 te Lokeren geïnterneerd. Hoewel hij intussen tot Ridder in de Leopoldsorde benoemd was, werd hij pas in 1947 buiten vervolging gesteld.

Als medeleerling van F. van Cauwelaert en Th. van Tichelen nam hij reeds in Hoogstraten deel aan de studentenbeweging en was hij in 1897 medestichter, daarna penningmeester van de Kalmthoutse studentenbond Het Heidebloempje. In Gent werd hij lid en voorzitter van de katholieke Rodenbachsvrienden en kwam hij in contact met prof. Mac Leod; samen met de vrijzinnigen streed hij voor de vernederlansing der universiteit in de Studentencommissie en was in 1904 medeorganisator, in 1907 sectievoorzitter op het Vlaamsche Wetenschappelijk Studentencongres. In Ath organiseerde hij met A. Debeuckelaere, Ph. van Isacker, Staf de Clercq e.a. een meetingsactie i.v.m. de taalgrensstrijd en de hogeschoolbeweging, die hij in Gent voortzette, waar hij R. de Clercq en H. Meert als collega's had. Reeds in 1914 nam hij het initiatief voor een Vlaamsch Kunstenaarsverbond voor artiesten van alle soort en alle gezindheden. In 1920 speelde hij een beslissende rol bij de oprichting van het Vlaamsche Volkstooneel (Staf Bruggen kende hij uit Göttingen, O. de Gruyter was zijn oud-medestudent), waarvan hij 1920-'22 secretaris en administrator was. Na de Eerste Wereldoorlog was zijn woning hoofdkwartier en centrum van de Vlaams-nationale acties. De redactie van Ons Vaderland, het orgaan der frontbeweging, was er enige tijd gevestigd en de eerste Frontraad werd er gehouden. Met de hulp van Germain Lefever organiseerde hij de samenbundeling en vereniging van de Vlaamse oud-strijders, eerst in Oost-Vlaanderen (1919-'20), later ook erbuiten. Goossenaerts was een der stichters van het Veem Ich wijck niet af, dat later (1922) het weekblad Vlaanderen uitgaf, waarvoor hij tot in alle bijzonderheden het actieplan had opgesteld. Hij was medestichter en drie jaar lang beheerder van de S.V. Uilenspiegel. In 1918 maakte hij kennis met F. Daels, met wie hij later steeds in zeer nauw contact zou staan (strijd tegen de zgn. Nolf-barak en andere studentenacties); hij was een der organisatoren van de Tweede IJzerbedevaart (1921) en medeoprichter van het Comité der Bedevaarten naar den IJzer, waarvan hij lid was tot 1945. Tussen 1920 en '35 was hij betrokken bij tientallen belangrijke initiatieven en bij de oprichting van tal van grote Vlaamse verenigingen: het Vlaams Economisch

Verbond (1926), de Vlaamse Ingenieursvereniging (1928), de Vlaamse Toeristenbond (1921), Het Vlaamse Kruis, Vlaamsche Kinderzegen, de Vlaamsche Taalgrensactie e.v.a.

Goossenaerts blijft vóór alles de man van de Vlaamsche Wetenschappelijke Congressen, die moesten bewijzen dat er een Vlaamse wetenschap bestond en die hij zag als voorbereiding en aansporing tot de vernederlandsing van het hoger onderwijs en de oprichting van Nederlandstalige academies (Academie voor Geneeskunde!). De zich doodwroetende realist, de man die in Vlaanderen de meeste circulaires geschreven heeft (Verschaeve), hield reeds in 1910 op het Taal- en Geschiedkundig Congres te Antwerpen, waarvan hij een der kopstukken was, een lezing; in 1913 was hij met dr. D. Steyns secretaris van de Regeeringscommissie van het tweede Vlaams Filologencongres, dat sedert 1910 samen met twee andere gehouden werd. In 1923 was hij secretaris-penningmeester van de vierde, in 1925 algemeen secretaris van de vijfde Wetenschappelijke Congressen, die hij wist te doen uitgroeien tot grote Vlaamse wetenschappelijke manifestaties (1936: tien congressen, veertig secties en 375 sprekers). In 1935 werd onder zijn impuls de Vereniging voor Wetenschap opgericht om de door Vlamingen en andere taalgenoten beoefende wetenschap te bevorderen en bekend te maken. Van het orgaan dezer Vereniging, Wetenschap in Vlaanderen (1935-'39; sedert 1940 Wetenschappelijke Tijdingen) was hij de hoofdredacteur en redactie-secretaris, die erin slaagde ontelbare bijdragen en wetenschappelijke actuele informatie te verzamelen. Wetenschappelijke Tijdingen kon in 1950 opnieuw verschijnen. De pogingen om na 1944 de vooroorlogse traditie te doen herleven, leden om velerlei redenen schipbreuk. Wel slaagde hij erin (honderd jaar na 1849) te Gent in 1949 een Algemeen Nederlands Congres te organiseren. Hoewel Goossenaerts nu, zoals vroeger, buiten de partijpolitiek bleef, verhinderde een door onwil van buiten uit gedwongen isolering een veelzijdige uitstraling zoals vroeger. Hij werkte mee aan de huldiging van o.a. Lodewijk Dosfel, pater Stracke, priester Daens, pater Callewaert, prof. Adriaan Martens en stichtte met anderen als hulp voor de slachtoffers der repressie Recht en

WETENSCHAP IN VLAANDEREN

MAANDSCHRIFT UITGE-
VEN DOOR DE VEREENI-
GING VOOR WETENSCHAP

REDACTIE EN BEHEER
«Huize Mac Leod» St Pieternieuwstr. 98, Gent

Abonnementsprijs per jaar: *Voor leden van een der Vlaamse Wetenschappelijke Congressen*: Binnenland: 15 fr.; Buitenland: 30 fr. — *Voor niet-congresleden*: Binnenland: 30 fr.; Buitenland: 60 fr. — *Voor afzonderlijke nummers*: Binnenland: 3 fr.; Buitenland: 5 fr.

Telefoon: Gent 123.22. — Postrekening: Dr. J. Goossenaerts, St. Amandsberg, Nr. 94093.

JAARGANG 1

AUG.-SEPT. (Vacantienummer) 1935

NUMMER 1

Uit den Inhoud:

Goossenaerts, Dr. J.: Ter Inleiding	1	Van Caenegem, Ing. J.: De aanslibbing der reede te Zeebrugge	7	J. G.: Werkbeurs	13
Vereeniging voor Wetenschap	2	V. d. Vlerk, Dr. I. M., Leiden en v. d. Broek, Prof. A. J. P., Utrecht: De Pleistoceene menschedel van Hengelo (ov.)	9	J. G.: Kelten, Romeinen, Franken. Een vraag	13
De Waele, Prof. Dr. F. J.: Antieke Beschouwing en werk van de spade	3	Kennes, Arseen: Een Museum der Vlaamsche Beschaving	12	Mededelingen:	4
Olbrechts, Prof. Dr. Fr.: Natuurwetenschap en Archeologie	5			Gemengde Berichten	15
				Nieuwe Boeken	15
				Congressen	16
				Allerlei	24

Naastenliefde.

Goossenaerts had in Nederland veel vrienden en relaties en betrok ook steeds Frans-Vlaanderen en Zuid-Afrika in zijn actie. Als leraar had hij grote invloed. Als leerling van de vereerde Willem de Vreese was hij een strijder voor het Algemeen Beschaafd en een vurig verdediger van het Nederlands tegen zijn belagers en minachters. Als filoloog had hij een bijzondere belangstelling voor problemen rondom de Reinaert en voor de taal-, heem- en geschiedkunde van de Kempen. Zijn herwerkte en uitgebreide bekroonde studie over De taal van en om het landbouwbedrijf in het noordwesten van de Kempen werd in 1956-'58 gedrukt en is een merkwaardige dialectologische en folkloristische studie. Bij de stichting van het Verbond voor Heemkunde werd hij consulent van deze vereniging. Hij was lid van de Raad van Beheer van Bokrijk en de initiator van de Werkgemeenschap voor de Geschiedenis van de Kempen.

Steeds was hij de man achter de schermen, idealist en realist tegelijk, standvastig en nederig wroeter, en zo was hij als Vlaanderens grote organisator één der belangrijkste figuren uit de Vlaamse cultuurstrijd tussen 1914 en '40, die beslissend heeft bijgedragen tot de ontvoogding der Vlaamse wetenschap en tot de culturele bewustwording van het Vlaamse volk.

WERKEN: *Aan en om de Vlaamsche universiteit* (1933); - *Het Vlaamsche Volkstooneel. Dr. J.O. de Gruyter 1885-1929* (1934); - *Feestbundel H.J. van de Wijer* (1944); - *De taal van en om het landbouwbedrijf in het noordwesten van de Kempen* (1956-'58); - *Ons Nederlands un jargon vaseaux?* (1958; 1959, tweede uitgave; 1962, derde uitgave); - *Stracke A.D. Verleden en Toekomst*, verzameld door J. Goossenaerts en A. Dosfel (1965); - artikelen in *Minerva*, *Le XXe Siècle*, *De Tijd*, *Komaan* (klein seminarie Hoogstraten), *Wetenschap in Vlaanderen*, *Wetenschappelijke Tijdingen*, *Volkskunde*, *Ons Heem*, *Taal en Tongval*, *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* en *De Spijcker*. Ook in *Stemmen onzer Eeuw* (1906), *Hooger Leven* (1910-'37), *Hoogstudent* (1910-'14), *Student* (1909-'14), *Ons Volk ontwaakt* (1920), *Ons Vaderland* (1921), *De Blauwvoet* (1929-'31), *Ons Hooger Onderwijs* (1930), *De Taalgrens* (1929-'31), *Aula* (1933-'40), *Toerisme en De Toerist* (1934-'51), *Jong Dietschland* (1935), *Nieuw Vlaanderen* (1937-'42), *Het Pennoen* (1950-'57), *Ons Verbond* (1953-'60), *Notre Flandre* (1959-'62) en *Dietschland-Europa* (1960).

LITERATUUR: A. de Bruyne (onder het pseudoniem WLR), *Uit het dossier van 't Pallieterke. Dr. Goossenaerts*, in *'t Pallieterke*, jg. 20 (1964, nrs. 31-34 en 36); - A. de Bruyne, *Dr. Jef Goossenaerts. Een monumentaal leven*, in *Komaan*, jg. 23, nr. 1 (1964, p. 11-18); - J. Weyns, *Dr. Goossenaerts: de mens*, in *Komaan*, jg. 23, nr. 1 (1964, p. 21-23); - A. de Bruyne, *Dr. Jef Goossenaerts (1882-1963)*, in *Dietsland-Europa*, jg. 14, nr. 1 (januari 1969, p. 3-8); - W. Pée, *Jozef Goossenaerts*, in *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden 1970-1971* (1972, p. 54-64).

GILBERT DE SMET